

TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA GRAFIK TASVIRLAR ORQALI O'RGANISHNI KUCHAYTIRISH

Shaxloxon Zokirova Akmalxon qizi

Qo'qon Davlat universiteti

San'atshunoslik va sport fakulteti San'atshunoslik kafedrası o'qituvchisi

Muslimaxon Abrorxonova Rashid qizi

Qo'qon davlat universiteti

San'atsunostlik va sport fakulteti

Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi talabasi

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqola tasviriy san'at ta'limi doirasidagi umumlashtirish tushunchasini o'rganadi, xususan, o'quv natijalarini yaxshilash uchun grafik tasvirlarni birlashtirishga e'tibor beradi. Umumlashtirish bilan bog'liq kognitiv jarayonlar va grafik tasvirlar kabi ko'rgazmali qurollarning ta'sirini o'rganish orqali ushbu tadqiqot tasviriy san'atga oid ta'limni boyitib, o'quvchilarda ijodkorlikni rivojlantiruvchi innovatsion pedagogik yondashuvlarni yoritishga qaratilgan. Tegishli adabiyotlarni va amaliy tushunchalarni ko'rib chiqish orqali ushbu maqola sinfda umumlashtirish ko'nikmalarini va badiiy rivojlanishni rag'batlantirish uchun kuchli vosita sifatida grafik tasvirlardan strategik foydalanishni targ'ib qiladi.

Kalit so'zlar: umumlashtirish, tasviriy san'at ta'limi, grafik tasvirlar, ko'rgazmali qurollar, ijodkorlik

Kirish:

Tasviriy san'at ta'limi o'quvchilarda ijodkorlik, tasavvur va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. San'at darslarida o'quv jarayonining markaziy o'rni umumlashtirish qobiliyatidir, bu kognitiv ko'nikma bo'lib, u naqshlarni tan olish, aloqalarni o'rnatish va tushunchalarni turli kontekstlarda qo'llashni o'z ichiga oladi. Umumlashtirish nafaqat badiiy mahoratni oshiradi, balki vizual til va estetikani chuqurroq tushunishni ham rivojlantiradi. Shu nuqtai nazardan, grafik tasvirlarni ko'rgazmali qurollar sifatida kiritish umumlashtirishni osonlashtirish va o'quvchilarning badiiy o'sishini rag'batlantirish uchun istiqbolli yo'lni taklif qiladi.

Umumlashtirishda ishtirok etuvchi kognitiv jarayonlar:

Tasviriy san'at ta'limi kontekstida umumlashtirish deganda bir kontekstda o'rganilgan tamoyillar, usullar va tushunchalarni yangi va turli vaziyatlarga ekstrapolyatsiya qilish qobiliyati tushuniladi. Ushbu kognitiv jarayon o'xshashlikni aniqlash, naqshlarni aniqlash va bir-biriga bog'liq bo'lmagan elementlar o'rtasidagi aloqalarni o'rnatishni o'z ichiga oladi. Umumlashtirish orqali o'quvchilar muayyan san'at turlari yoki uslublari chegarasidan chiqib, bilim va ko'nikmalarini ijodiy qo'llash imkonini beradi. Umumlashtirish qobiliyatini oshirib, talabalar badiiy ifodaga moslashuvchan va moslashuvchan yondashuvni rivojlantiradilar, bu ularga tajriba, yangilik va rassom sifatida rivojlanish imkonini beradi.

Umumlashtirishni kuchaytirishda grafik tasvirlarning roli:

Grafik tasvirlar ma'lumotni tushunish va saqlashga yordam beradigan kuchli vizual stimul bo'lib xizmat qiladi. Tasviriylar san'at darslarida grafik tasvirlardan strategik foydalanish o'quvchilarga aniq ko'rgazmali ma'lumotnomalar, namunalar va modellar berish orqali umumlashtirish jarayonini osonlashtirishi mumkin. Badiiy tushunchalar, uslublar va uslublarning vizual tasvirlarini taqdim etish orqali grafik tasvirlar o'quvchilarga aloqalarni o'rnatishga, taqqoslash va asosiy tamoyillarni ekstrapolyatsiya qilishga yordam beradi. Bundan tashqari, grafik tasvirlar ijodkorlikni ilhomlantirishi, tasavvurlarini uyg'otishi va o'quvchilarning vizual savodxonligini kengaytirishi, turli badiiy an'analar va amaliyotlarni chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Tasviriylar san'at darslarida grafik tasvirlar orqali o'rganishni ishlab chiqishning bir necha yaxshi usullarini tuzatishdir:

1. Interaktiv darsliklar va onlayn resurslar: Interaktiv darsliklar o'qituvchilari uchun katta onlayn resurslar. Grafik tasvirlar animatsiyalari va interaktiv o'rganish jarayonini yanada qiziyishga yordam beradi.

Interfaol darsliklar ta'lim tajribasini oshirishga intilayotgan o'qituvchilar uchun ajoyib manbadir. Grafik tasvirlar, animatsiyalar va interaktiv xususiyatlarni birlashtirgan holda, ushbu raqamli darsliklar talabalarning faolligini va tushunishini sezilarli darajada yaxshilashi mumkin. Ushbu manbalar turli xil o'rganish uslublari va afzalliklariga mos keladigan dinamik o'quv muhitini ta'minlaydi. Bosiladigan diagrammalar, viktorinalar, videolar va simulyatsiyalar kabi interfaol elementlarni o'z ichiga olgan holda, talabalar o'zlarining o'quv jarayonlarida faol ishtirok etishlari mumkin. Ushbu amaliy yondashuv nafaqat tushunishni kuchaytiradi, balki tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini ham rag'batlantiradi. Bundan tashqari, interfaol darsliklar o'z-o'zidan o'rganishning moslashuvchanligini taklif qiladi, bu esa o'quvchilarga qiyin bo'lgan tushunchalarni qayta ko'rib chiqish va o'z tezligida rivojlanish imkonini beradi. Tezkor qayta aloqa mexanizmlari orqali o'quvchilar o'zlarining yutuqlarini kuzatishlari va real vaqt rejimida baho olishlari mumkin, bu esa materialni chuqurroq tushunishga yordam beradi. Bundan tashqari, ushbu manbalar so'nggi ma'lumotlar va ishlanmalar bilan osongina yangilanishi mumkin, bu esa talabalarning joriy va tegishli tarkibga kirishini ta'minlaydi. Ushbu moslashuvchanlik, ayniqsa, tendentsiyalar va texnikalar tez rivojlanayotgan san'at va dizayn kabi sohalarda juda muhimdir. Umuman olganda, interfaol darsliklar va onlayn manbalar talabalar uchun yanada qiziqarli va samarali ta'lim tajribasini rivojlantirish orqali zamonaviy ta'limda muhim rol o'ynaydi.

2. Kontekstual darsliklar: Grafik tasvirlar, darslik matnining yoki ma'lumotlarning o'ziga xos bo'lishi mumkin. Misol uchun, darslik matnida zikr qilingan san'atchi yoki davr, grafik tasvirlar orqali o'rganuvchilarga bu ma'lumotlarni vizual ko'rinishda ko'rsatish mumkin.

Kontekstli darsliklar taqdim etilayotgan matn yoki ma'lumotlarga bevosita bog'liq bo'lgan vizual tasvirlarni taqdim etish orqali o'rganish tajribasini yaxshilash uchun grafik tasvirlardan foydalanadi. Tarkibga xos bo'lgan grafiklarni o'z ichiga olgan holda, o'quvchilar muhokama qilinayotgan materialni yaxshiroq tushunishlari va ular bilan bog'lanishlari mumkin. Misol uchun, agar matnda rassom yoki tarixiy davr esga

olingan bo'lsa, grafik tasvirlar o'quvchilarni ushbu tushunchalar bilan yanada qiziqarli va esda qolarli tarzda vizual ravishda tanishtirish uchun ishlatilishi mumkin. Ushbu ko'rgazmali qo'llanmalar nafaqat mazmunni o'zaro bog'lash, balki o'quvchilarga murakkab g'oyalarni osonroq tushunishga yordam beradi. Asosiy tushunchalarning vizual tasvirlarini ko'rish orqali o'quvchilar mavzuni chuqurroq tushunishlari va ma'lumotni yanada samarali saqlashlari mumkin. Kontekstli darsliklar matn bilan chambarchas bog'liq bo'lgan grafik tasvirlarni birlashtirib, yanada chuqurroq o'rganish muhitini yaratadi. Bunday yondashuv nafaqat tushunishni kuchaytiradi, balki qiziqishni uyg'otadi va izlanishni rag'batlantiradi. Matn ma'lumotlarini to'ldiradigan vizual jozibali va tegishli grafikalar taqdim etilsa, o'quvchilar ko'proq qiziqish va motivatsiyani saqlab qolishadi. Vizual elementlar muhim rol o'ynaydigan san'at va dizayn kabi mavzularda grafik tasvirlarga ega kontekstli darsliklar ayniqsa qimmatli bo'lishi mumkin. Ular o'quvchilarga har xil ta'lim uslublari va afzalliklariga mos keladigan keng qamrovli va ko'p o'lchovli o'rganish tajribasini taqdim etadi.

Matn ma'lumotlarini vizual rag'batlantiruvchi grafikalar bilan birlashtirgan holda, kontekstli darsliklar o'rganishga yaxlit yondashuvni taklif qiladi, bu material bilan chuqurroq bog'lanishni ta'minlaydi va umumiy tushunishni kuchaytiradi.

Bu usullar grafik tasvirlar orqali tasviriyl san'at darslarini o'rganishni yanada qiziladi va o'rganuvchilarga materialni ishlab chiqarishni osonlashtirish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Zokirova, Shaxloxon. "TASVIRIY SAN'ATDA MANZARA JANRINING TUTGAN O'RNI." *Естественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования* 2.3 (2023): 57-59.

2. Zokirova, Shaxloxon. "TASVIRIY SAN'ATDA MANZARA JANRI." *Инновационные исследования в современном мире: теория и практика* 2.11 (2023): 28-31.

3. Zokirova, Shaxloxon. "TASVIRIY SAN'AT O'QITISHDA NATYUMORT ISHLASH METODIKASI." *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования* 2.6 (2023): 59-61.